

Waterschappen en geborgde zetels.

Waterschappen bestaan al 1000 jaar, sinds de Grote Ontginning in de 10de eeuw werd het noodzakelijk om polders en afwatering uit die polders in te richten. Het beheer was een verantwoordelijkheid voor de 'buurvergadering'. De 'buren' waren de eigenaren van een volle hoeve. Die hadden een stem en toegang tot bestuursfuncties. Uit de lokale gemeenschap werden mensen gekozen die het onderhoud moesten controleren, het zogenaamde schouwen van de watergangen. Geschillen werden voorgelegd aan lokale heemraden, toen een soort geschillencommissie. Door intrede van het Grafelijk recht gingen vanaf de 13 de eeuw lokale polderbesturen samenwerken en dat leidde tot de waterschappen. Het eerste officiële waterschap werd door graaf Willem de 2de van Holland in 1255 ingesteld: Hoogheemraadschap van Rijnland. Schieland en Delfland volgden in dezelfde eeuw.

Het buiten houden van water is al eeuwen een gemeenschappelijk belang waarbij (polder)bewoners genoodzaakt zijn samen te werken. In de grondwet van 1848 is de taak van waterbeheer bij de waterschappen neergelegd. Om te voorkomen dat gemeenten wateroverlast op hun eigen gebied weten te voorkomen door maatregelen te nemen die juist de overlast in buurgemeenten vergroot. Daarom zijn waterschappen naar stroomgebieden ingericht.

Inmiddels zijn er nog 21 waterschappen die volgens het OESO rapport van 2014 'uitzonderlijk goed werk verrichten'. Inclusief de organisatie structuur met een mix van direct gekozen bestuurders en via professionele organisaties gekozen bestuurders. Zo goed, dat bijna niemand zich volledig bewust is van het werk van Waterschappen in Nederland (daar lag en ligt een opdracht om dat bewustzijn te vergroten). Vooral achter de schermen zijn ze aan het werk met een eigen budget (eigen belastingen) en zorgen waterschappen voor veiligheid, voldoende en schoon water.

Het afschaffen van geborgde zetels zien we als een streven tot verandering om de verandering zelf. Sommige partijen zijn 'progressief' en daaruit vloeit voort dat verandering tot doel wordt verheven. Niet omdat er iets beter zou kunnen of niet goed zou zijn. Wij zien het afschaffen van geborgde zetels als verslechtering, als zeer onverstandig en als een volgende stap in het streven van deze progressieve partijen om te komen tot opheffing van waterschappen.

Wat als waterschappen ondergebracht zouden worden bij provincies? Wat als meer dan 1000 jaar ervaring en opbouw van kennis binnen de instituties van de waterschappen opgedoekt worden? Dan wordt in ieder geval het budget inzet van het politieke spel. De ene keer wat meer, de andere keer wat minder.. Net als het defensie budget, verdediging is hard nodig, maar in mindere tijden gaat er toch minder geld naar toe.. De verdediging tegen het water mag nooit een afweging worden in korte termijn afwegingen afhankelijk van politieke kleur. Bovendien wordt in een dergelijk scenario de betrokkenheid van de burger minder, immers het 'water' wordt een reguliere dienst die provincies of de landelijke overheid uitvoeren zoals het onderhoud van de wegen of het ophalen van het vuilnis (hoe belangrijk ook). Het waterwerk wordt voor "granted" aangenomen. Juist waar OESO voor waarschuwt!

Fractie Ongebouwd van Zuiderzeeland hecht er aan dat het historisch besef van de totstandkoming van het succes van onze Delta gedeeld wordt. 'Don't fix it if it ain't broken' zei een wijze dijkgraaf ooit. Natuurlijk ontwikkelen waterschappen zich. Natuurlijk krijgen ze steeds meer verbinding met de samenleving. Natuurlijk wordt er meer en meer door categorie ingezetenen betaald dan door de

steeds kleiner wordende groep landbouwers. Die landbouwers beheren met hun gronden, waar o.a. water in opgeslagen wordt, nog steeds 60% van Nederland. Natuurlijk is het belang in verstedelijkte waterschappen voor geborgde zetels ongebouwd kleiner dan in waterschappen waar landbouw een grote rol speelt. En ook voor geborgde zetels Natuur en Gebouwd geldt dat de inrichting of functie van het beheersgebied leidend moet blijven in het aantal geborgde zetels per categorie. Provincie besturen zijn uitstekend in staat gebleken om deze inschatting te maken en deze beslissing op een goede wijze te nemen.

Te snel afbreken van goed werkende mechanismen van de waterschappen is zeer onverstandig. Op basis van een halve studie, een vooringenomen voorstel en een nog sneller initiatief wetsvoorstel proberen sommigen de waterschappen de nek om te draaien. Te beginnen bij de geborgde zetels. Zetels die bedoeld zijn om kleine groepen met een groot belang en ook vaak specifieke kennis een plekje te geven in een functioneel waterschapsbestuur. Zonder die zetels verdwijnt hun stem (en die van hun achterban) en hun kennis uit het bestuur. 7 tot 9 zetels op een totaal van 18 tot 30 zetels!?

Het is juist zo mooi dat een functionele organisatie als het waterschap zijn eigenheid bewaard. Ieder belang een plek geeft. Mee verandert met de samenleving, maar niet om het veranderen zelf. Dat doen ze al 1000 jaar en we hopen in het belang van de Delta Nederland dat daar nog een aantal eeuwen bij zal komen.

Mét geborgde zetels. Dat werkt namelijk perfect!